1969 - 70 DEMİRCİ, ALAŞEHİR VE GEDİZ DEPREMLERİNDEKİ NORMAL FAYLANMANIN SİSMOLOJİK ARAŞTIRMASI: KITASAL KABUK DEFORMASYONUNUN GEOMETRİSİ VE DOĞASI AÇISINDAN GÖSTERDİKLERİ

(A seismological study of normal faulting in the Demirci, Alaşehir and Gediz earthquakes of 1969 - 70 in western Turkey: implications for the nature and geometry of deformation in the continental crust)

H. Eyidoğan ve **J. Jackson** Geophys. Jour. Royal Astron. Soc., 1985, 81, 569-607

Bu çalışmada Batı Türkiye'deki üç büyük depreme ait faylanmalar, sismolojik teknikler ile yüzey gözlemleri birlikte ele alınarak araştırılmıştır. Tüm normal faylanmalar 6-10 km derinlikte odaklanırlar ve 30-50° eğim düzlemlidirler. Alaşehir (28.3.1969) ve Gediz (28.3.1970) depremleri birden fazla depremler şeklinde olmuştur ve sismogramlar en az iki depremin gözlenen yüzey faylanmasını oluşturduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, sismogramlar ayrıca daha sonra yapıya ve dalga yayılımına bağlı olmayan, kaynak karmaşıklığını gösteren uzun dönem titreşimleri de içermektedir. Bu geç sinyaller düz ayrılma faylarındaki uzun zaman fonksiyonlu ikincil olaylarla modellenebilir.

Gözlemlere göre biz, deprem sırasında yüksek gerilme altında üst kısımlarında kırılgan yenilmenin ve yarılmanın oluştuğu alt kabuk deformasyon modelini önermekteyiz. Bu özel koşullar altında sismik hareket alt kabukta birbirinden ayrı faylarda olmaktadır. Aksi halde deformasyonun dağınık sürüklenme biçiminde olması olağandır. Burada çalışılan normal faylanmada hareket alt kabuğun en üst kısmında, aşağıda az eğim düzlemli olarak yüzeyi kıran dik eğimli faylarda olmaktadır. Bu fayların hepsi kürek biçimli bir geometriye sahip olup, olasılıkla ısı gradyanına bağlı bir derinlikteki kırılgan düzeyin altında yer alan bir zayıf zonda düzleşirler. Bu yorum ayrılma türündeki fay mekanizmalarının niçin normal faylanma depremlerinin ilk hareket fay düzlemi çözümlerinde görülmediğini açıklamaktadır. Ayrıca, Alaşehir ve Gediz'deki gibi yüzeye kaldırılmış eğik alt kabuk faylarına benzer faylar gösteren «Basin and Range Province» deki metamorfik çekirdek karmaşıklarının oluşumuna bir görüş getirmektedir.

Aydoğan BORAY

* * *

BAHÇE (KUZEY AMONOSLAR - GÜNEY ORTA TÜRKİYE) ALANINDA ORDOVİSİYEN STRATİGRAFİSİNİN YENİ YORUMU

(A new interpretation of Ordovician stratigraphy in the Bahçe area, northern Amonos Mountains, south central Turkey)

W. T. Dean ve **O. Monod** Geol. Mag., 1985, 122, 15-25

Behçe - Fevzipaşa (Kuzey Amonoslar) alanında daha önce üç ayrı formasyon olarak ayrılan Alt Ordovisiyen kayaları Seydişehir Formasyonu'na sokulmuştur. Bahçe güneybatısında yüzeyleyen, daha önce Kızlaç Formasyonu, Ayran Serisi, veya Bahçe Formasyonu olarak adlanan ve Ordovisiyen'den Siluriyen'e kadar değişik yaşlar verilen şeylli birim Bedinan Formasyonu'nun alt şeyl üyesi olarak yorumlanmıştır. Bu şeyllerdeki az gözlenen fosiller trilobitlerden Calpocoryphe, Kloucekia ve Nobiliasasphus'u kapsar ve Karadok yaşındadırlar. Kloucekia phillipsii (Barrande, 1846) kapsayan bir yerin daha önce French (1016) tarafından tanımlanmış ve daha sonra izi kaybedilmiş yer ile aynı olduğu saptanmıştır.

M. Fahretin EMRE

Haberler

GEOLOGY IN THE FIELD

(Compton, R. R., 1985, John Wiley and Sons, 398 s.)

İlki olağanüstü yararlığını sürdüregeldiğinden Compton'un bu ikinci kitabı doğrusu pek beklenmiyordu. Ancak, aradan geçen 30 yılın deneyimlerini geleceğin umudu Saha Jeologları'na iletmek amacıyla bir yenileştirilmiş sistematiği yeniden iletmiştir. Her iki kitabında da «Saha» sözcüğü değişmezliği simgeler. Jeolojinin A'dan Z'ye kuramsal - uygulamalı tüm konularını, uygulamaya yönelik aydın ve aşamalı bir sunu ile öğrenci düzeyine indirgemiştir. Genç kuşaklara sayısız öneriler, açıklamalar, öğretiler ve açıklamalarla başarı anahtarlarını vermiştir.

Böylece arazide, laboratuvarda, dairede vazgeçilmez bir elaltı kılavuzu ortaya çıkmıştır.

Yeni kitapta 16 bölüm, 4 ek, 1 bulduru vardır; bölüm başlıkları şöyledir: 1. Saha Jeolojisi'nin felsefesi, tipik saha tasarımındaki aşamalar; 2. Arazi donanımı ve kullanımı; 3. Arazide gözlem, ölçüm, vb; 4. Kaya dokularıyla tiplerinin arazide büyüteçle tanınması; 5. Adımlama ve pusula ile traversleme, kaya biriminin tanınması, izlenmesi, yanal ve düşey dereceli geçişler; 6. Jeolojinin temel haritaya geçirilmesi; 7. Havafotografları, uzaktan algılamalar, fotojeoloji yorumu; 8. Plançete ve alidatla haritalama, kontrol sistemleri ölçmeleri, 9, 10. Denizel olan ve olmayan çökelim ortamları ve yapıları; 11. Stratigrafi kesiti ölçümü ve betimlenimi; 12. Tektonik yapılar ve karışıklar; 13, 14, 15. Volkan, plüton ve metamorf kayalarının birincil şekilleri; 16. Resimlerle çizimlerin planlı hazırlanımı.

Compton, ilk kitabını ABD'de derste okutmuş ve arazide uygulatmış öğretim üyelerinden yazılı öneri, dilek, düzeltme ve eleştiri istemiş 40 ından yanıt almış; 20 deneyimli kişi ikinci örü'yü eleştiriyle gözden geçirmiştir. Kitabın elden Londra'dan getirtimi 30 İngiliz lirasıdır. Sayısı artagiden Jeoloji Bölümleri 1. veya 2. kitabı öğrencilerine ulaştırmalıdırlar; veyahut ta MTA «İç Dağıtım» olarak basmalıdır. Amaç Saha Jeolojisi'nin yurtta standartlaşması ve bir Jeoloji Okulu kurulmasıdır.

Prof. Dr. İ. Enver ALTINLI

İLK ULUSLARARASI JEOMORFOLOJİ KONFERANSI : JEOMORFOLOJİ, ÇEVRE KULLANIMI VE GELİŞEN DÜNYA

Jeomorfoloji, son yıllarda yerbilimleri (earthsciences/geosciences) yelpazesi içerisinde hızla gelişen ve yaygın uygulama alanı bulan bir disiplin konumuna gelmiştir. Bu gelişmenin doğal sonucu olarak günümüzde jeomorfoloji alanındaki araştırmalarda önemli bir artış olmuş ve bu araştırmalar geleneksel jeomorfolojinin ilgi alanı olan yerşekillerinin oluşumuna ilişkin çalışmalardan gezegen jeomorfolojisine (planetary geomorphology) değin çeşitli alanlarda yoğunlaşmaya başlamıştır.

İlk Uluslararası Jeomorfoloji Konferansı, jeomorfolojinin günümüzdeki konumu ve kapsamı ile yakın gelecekteki ilgi alanlarının neler olabileceğine ışık tutması bakımından tüm yerbilimciler için önemli bir adım olmuştur. İngiliz Jeomorfoloji Araştırmaları Grubunun (British Geomorphological Research Group) öncülüğünde düzenlenen Konferans 15-21 Eylül, 1985 tarihleri arasında Manchester Üniversitesinde (İngiltere) yapıldı. «Jeomorfoloji, Çevre Kullanımı İdaresi ve Gelişen Dünya» konusu konferansın ana temasını oluşturmaktaydı. Toplam 43 ülkeden 450 den fazla araştırmacının katılmasıyla gerçekleşen konferans gündüz ve gece oturumları olmak üzere yoğun, fakat samimi bir çalışma ortamında geçti.

Bilimsel iletişim konusunda geniş bir katılımın amaçlandığı konferansta 450 bildiri ve 250 poster sunumu gerçekleşti. Gündüz oturumlarında sunulan bildiriler ve posterler aşağıdaki konular etrafında odaklanmıştı: 1. Akarsu Kanalı hidrodinamiği; 2. Taşkın ovaları, yelpazeler ve deltalar; 3. Havza çökelme sistemleri; 4. Buzul jeomorfolojisi, 5. Buzul çevresi Periglasyal jeomorfolojisi; 6. Kuramsal jeomorfoloji; 7. Kıyı jeomorfolojisi, 8. Kıyıötesi (off shore) jeomorfolojisi; 9. Laterit araştırmaları; 10. Lös sorunu; 11. Kuvaterner jeomorfolojisi ve paleoiklim; 12. Avrupa Pleyistoseni; 13. Günümüz soğuk iklim kuşağı ortamları; 14. Kütle hareketleri; 15. Karst jeomorfolojisi ve hidrolojisi; 16. Kurak ve yarıkurak yörelerde karstlaşma; 17. Uzaktan algılama; 18. Neotektonik ve morfotektonik; 19. Edilgen kıta kenarlarının jeomorfolojisi ve levha tektoniği; 20. Çevre korunması ve planlamasında jeomorfoloji: jeomorfoloji ve yerel yönetim ilişkileri; 21. Uygulamalı akarsu ve kıyı jeomorfolojisi; 22. Jeomorfoloji ve kentsel çevre; 23. Doğal tehlikeler ve jeomorfolojik katkı; 24. Arazi korunması, doğal kaynaklar ve toprak aşınması sorunu; 25. Mühendislik jeomorfolojisi; 26. Jeomorfolojik haritalama ve önemi; 27. Maden araştırmalarında jeomorfoloji; 28. Paleojeomorfoloji.

Akşam oturumlarında jeomorfoloji araştırmalarının günümüz bilim dünyası ve uygulama alanındaki yeri ve işlevini vurgulamaya yönelik konuşmalara ağırlık verilmiştir. Bu bağlamda, H. Th. Verstappen'in (ITC, Hollanda) «Jeomorfoloji, Doğal Kaynaklar, Çevre ve Gelişen Dünya»; V.R. Baker'in (ABD) Zeithchrift fur Geomorphologie adına yaptığı «Yeni Global Jeomorfoloji»; R.U. Cook'un (İngiltere) «Jeomorfolojinin Kullanımı»; J. Tricart'in (Fransa) «Jeomorfoloji ve Gelişmede Jeomorfolojik Araştırma ve Haritalamanın Rolü»; ve H.J. Walker'in (ABD) «Jeomorfolojinin Gelişimi ve Jeomorfolojik Araştırmalarda Uluslararası İşbirliği» konulu konuşmaları, jeomorfoloji bilim politikasını ana hatları ile yansıtması bakımından büyük bir ilgi ile izlenilmiştir.

Konferansın en ilgi çeken konuşmalarından birisi de P. Fookes'un (İngiltere) özel bir oturumda sunduğu «Jeomorfoloji ve Mühendislik» konulu konuşması olmuştur. Fookes bu konuşmasında jeomorfolojinin mühendislik çalışmalarına olan katkısının geçmişte ve günümüzdeki boyutlarına değinerek, gelecek on yıl içerisinde jeomorfoloji araştırmalarının yapı mühendisliği (foundation engineering) çalışmalarında kaçınılmaz olarak yaygın bir biçimde uygulanacağına dikkati çekmiştir.

Konferansın çok ilgi çeken diğer bir konusu da «jeomorfolojide Uluslararası İşbirliği» olmuştur. Tüm delegeler jeomorfolojide uluslararası işbirliğinin bir gereksinim olduğu görüşünde birleşerek, jeomorfoloji çalışanlarının bilimsel yapı, eğitim ve yerel yönetimler açısından içinde bulundukları durumu güçlendirmek ve etkinliğini geliştirmek için ulu-

sal ve uluslararası düzeyde kurumsallaşmaya gidilmesi gerekliliğini vurgulamışlardır. Kurumsallaşma aşamasında komşu disiplinler ile bütünleşerek dayanışma koşullarının oluşturulması gerektiği görüşü de, birleşilen diğer bir nokta olmuştur.

Konferans süresince IGU (Uluslararası Coğrafyacılar Birliği), INQUA (Uluslararası Kuvaterner Araştırmaları Birliği) ve UNESCO/IGCP (Uluslararası Jeoloji Deneçtirmeleri Programı) araştırmalarına ilişkin çeşitli çalışma grupları ve komisyonlarının toplantıları da yapılmıştır: «Drumlin», «Laterit», «Lös», «Levha tektoniği ve edilgen kıta kenarlarının jeomorfolojisi» araştırmalarına ilişkin çalışma grupları ile «kıyı ve çevre sorunları», Akarsu ve kıyı ovaları jeomorfolojisi», «Kuvaterner deniz düzeyi oynamaları», «Kuvaterner jeomorfolojisi ve paleoiklim», «Morfotektonik», «Jeomorfolojik araştırma ve yerel yönetim ilişkileri» komisyonları toplantıları bu kapsamda gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, konferans sonrasında Buzul Çevresi jeomorfolojisi sempozyumu ile eğitim amaçlı çalışma grubu toplantıları da düzenlenmiştir. Bu çalışmalar çökel analizi; toprak duraylılığı ve toprak aşınması; uzaktan algılama ve görüntü analizi; jeomorfolojide bilgi işlem uygulaması ile modelleme ve benzetişim; akarsu toplama havzasındaki akış ve çökel taşınmasına ilişkin aletsel ölçümler konularında olmuştur.

Akademik içeriği, uygulamaya yönelik çalışmalara ağırlık vermesi ve örgütlenişi bakımlarından çok başarılı düzeyde gerçekleşen bu konferansa ülkemizden üç çalışma (Oğuz Erol, Ank. Üniv. Tevfik Erkal ve Mustafa Karabıyıkoğlu, M.T.A.) ile katılınmıştır.

Mustafa KARABIYIKOĞLU (MTA)

KIZILDENİZ — SÜLFÜRLÜ HİDROTERMAL BACALAR

Zayıf bir genişleme oranıyla okyanuslaşmakta olan Kızıl Deniz'in eksen kesiminde otuz kadar (bugüne dek bilinen) çukurluk bulunmaktadır. Buralarda, az ya da çok metalli çökeller ve üzerine gelen değişken sıcaklık ve tuzluluktaki salamuralar birikmektedir.

Atlantis II çukurunun GB kesimindeki güncel boşalımların tanıkları olan epijenetik gelimlerin ayrıntılı incelenmesi (sülfürler ve sıvı kapanımlar), sıvıların kapanım ısısının (350° ile 400°C) ve sülfürlü parajenezin tümüyle Doğu Pasifik Sırtı siyah dumanlarına ilişkin etkin hidrotermal bacalarınkilerle karşılaştırılabileceğini göstermiştir. Oysa, çok güncel bir Batı Alman okyanus araştırma projesi (SONNE) sırasında bacalara ilişkin parçalar Kebrit çukurundan çökel-salamura arayüzeyi yakınından alınmıştır. Bu yarı dairesel çukur, bugüne dek soğuk salamuralardaki çözünmüş H_2S ve hafif hidrokarbürlerin zenginliği ve çökellerinin metalce yoksulluğu ile tanınmıştır.

Bu parçalar, Doğu Pasifik'in hidrotermal bacalarınınkilerle tümüyle benzerdir. Bir boru biçimindeki en iri blok 48 cm yüksekliğinde ve 5.2 kg ağırlığındadır; gözenekli çeperi başlıca piritten (arasıra nikelli) (dış kısım) ve sfaleritten (yerel galen zenginleşmeleriyle) (iç kısım) oluşmuştur. Bakır sülfürler hemen hemen yoktur. Büyüme zonlarını işaretleyen pirit kapanımlı jips kristalleri sülfürlü parçalardan birinin tabanında gözlenmiştir; kükürt (izotopik verilere göre), bazaltlar ve deniz suyu arasındaki sınırlı etkileşimle 250°-350°C de deniz suyunun anorganik indirgenmesine bağlı olmalıdır. Aynı biçimde ilk kez olarak, bütünüyle doğal kükürtten oluşmuş bir baca parçası da bulunmuştur; kükürt izotopları, böyle bir oluşuğun birincil volkanik yayılmalardan gelebileceğini tanıtlayarak karasal volkanik yüzeylemelerle benzer değerler vermektedirler.

Bu örneklemeler sırasında, Guaymaş havzası (Kaliforniya Körfezi) hidrotermal yataklarıyla karşılaştırılabilir bitümlü çökeller de yüzeye taşınmıştır. İlk incelemelerden sonra, bu hidrokarbürlerin kökeni sıcak mineralleştirici gelimlerin etkisine bağlanabilir; böylece, örneğin, zayıf olgunlaşmaları hidrotermal gradyan etkisi altında gelişmiş olacaktır.

Bu gözlemlerin ve ilk çözümlemelerin ışığında, Kızıl Deniz çevresinde yerleşmiş metalli yatakların yıkanmasıyla bir geniş akımı, ve eksen vadisiyle sınırlı ve okyanus kabuğu ile komşu evaporitlerin yıkanmasıyla bir dar akımı içeren konvektif dolaşımlar modeli önerilir.

Böylece, bir sırtın eklenme hızı (ağır yahut hızlı) ne olursa olsun, okyanusal taban üzerine hidrotermal dolaşımların boşalması sülfürlü bacalar ve yatakların oluşmasıyla sonuçlanabilir. Tersine, bu yığışımların geleceğine gelince jeomorfolojik çerçeve son derece önemli bir rol oynar. Bu nedenle Kızıl Deniz'de çukurların tabanında anoksik yoğun salamuralar tarafından korunmuş olarak kalmışlardır.

P. Bouysse ve **Y. Thisse** (Géochronique, 1985, No 16)

DEPREM TAHMİNİ ONAYLANDI

ABD'de ilk kez bir deprem tahmini resmen onaylandı. 5.5-6 şiddetindeki bir depremin Parkdale (Kaliforniya) yakınında bir yerde önümüzdeki 8 yıl içinde olacağı ABD Ulusal Deprem Tahmin Değerlendirme Kurulu tarafından onaylandı. Parkdale, San Fransisco ile Los Angeles arasında San Andreas fayı üzerinde 34 kişinin yaşadığ küçük bir yerleşim yeridir.

Benzer özellikteki birçok deprem 1857 yılından beri her 22 yılda bir olmuştur. Bu depremler 5 km genişliğinde, 25 km boyunda ve 3-8 km derinliğinde bir kuşakta oluşmuştur. Kırık zonu, çeşitli tekniklerle denetlenmektedir. Depremin % 95 olasılıkla 1993 den önce olacağı ileri sürülmekte ve Ocak 1988 tarihinde olacağı sanılmaktadır.

Episodes (1985, Vol 8, No 2)

YAŞAM VE KİL

Yaşamın başlangıcı konusundaki klasik kurama göre yaşam, Yeryuvarın'ın ilk okyanuslarında ve göllerinde amonyak, metan, nitrojenin suyun içinde gelişigüzel karışmasından ve yıldırımlar ile morötesi ışınlarla katalize olarak daha karmaşık moleküllerin oluşmasıyla başlamıştır. Fakat yeterli amonyak ve metanın varlığı ile diğer bazı konulardaki karşı çıkışlar, A.G. Colins-Smith'i (Clopper Üniv.) bu «ilk başlangıç çorbası» konusuna bir seçenek kuram getirmeye itmiştir. Buna göre kil, ilk yaşamın başlamasında bir hamur olarak görev yapmıştır (Sci. American, Haziran 1985).

L. Coyne (San Jose Eyalet Üniv., Kaliforniya) değişik killer üzerinde yaptığı araştırmalarda killerin ıslatma, kurutma, toz haline getirme, çatlatma, ve gamma ışınlarına uğratma sonucunda morötesi ışık saçtıklarını saptamıştır. Bu, enerjinin killerin içinde depolandığını göstermektedir. Bu depolanma belki de kil yüzeylerindeki düzensizliklerde ve aksaklıklarda fotonların yakalanıp biriktirilmesiyle oluşmaktadır. Bu enerji depremler, aşınma, gelgit dönemleri ile donma ve erime dönemlerinde serbest kalıp Colins-Smith'in olduğunu sandığı kimyasal tepkimelerin oluşmasına yardımcı olabilir.

Episodes (1985, Vol. 8, No. 2)

MANTODAKİ METAN İÇİN DERİN SONDAJ

Baltık Kalkanı'ndaki (İsveç) 45 km çaplı Siljan yapısı, yeni başlayan bir araştırma projesi kapsamında 3-5 km derinliğinde sondalanacak. Siljan'ın 360 M.y. yaşlı bir meteorit çarpma yapısı olduğuna inanılmaktadır.

Kuyu, bir yeterli takke kaya olduğunda mantodan kaçan biyojenik olmayan metanın gaz alanları üretebileceği kavramını da yoklamak üzere açılmaktadır. T. Gold'un (Cornell Üniv., ABD) savunduğu bu varsayıma göre metan, Yeryuvarı'nın oluşumundan beri manto içinde kapanlanmıştır. Derindeki gazların yüzeye ulaşması için Siljan yapısı daha gözenekli bir kanal biçiminde davranmış olabilir. Daha önceleri açılan 600 metrelik kuyularda hidrokarbon artıkları görülmüş, ve jeofizik incelemeler 3-5 km derinlikte daha hafif bir gerece ilişkin geniş bir «paket»i işaretlemiştir. Eğer metan bulunsa da, kökeninin organik olmadığını kanıtlamak zor olduğu halde derin kuyunun bu düşünceye bir ışık getireceği umulmaktadır.

Episodes (1985, Vol. 8, No. 3)

FRANSA'DA YERBİLİMLERİ PLANI

Fransız Ulusal Araştırma Komitesi önümüzdeki 5-7 yılı kapsayan bir planda bütçesinin % 40 ını yirmi stratejik konuya ayırmıştır. Bu konular arasında partikül fiziği, kıta suları, okyanus sistemlerinin dinamiği ve uzaktan algılama yer almaktadır. «Yer bilimlerinde yeni yöntemler» de bu konuların arasındadır, ve diğerlerinde olduğu gibi bilimin uzun vadeli uygulanmasını amaçlamaktadır.

Bu büyük araştırma programını yönlendirmek için bir yeni kurum, «Evren Bilimleri Ulusal Enstitüsü» (INSU) kurulmuştur. INSU okyanus araştırmaları, jeofizik, jeoloji, astronomi ve uzay bilimleri arasında eşgüdümü sağlayacaktır. INSU'nun oluşturacağı büyük projeler ile Fransa'da jeolojinin gücünü arttıracağı sanılmaktadır.

Episodes (1985, No 2)

SSCB ve PETROL ÜRETİMİNİN GELECEĞİ

SSCB nin bugün hidrokarbürler üretiminde önde gelen bir konumu vardır. İlk keşfedilen bölgeler önce Bakü, ardından Volga-Ural'dır; karşı çıkılamayacak sonlanma işaretlerine karşın yoğun bir arama ve işletme yine de sürmektedir. Batı Sibirya gibi özellikle geniş başka bölgeler gelişme yolundadır, hatta daha büyük yatakların bulunduğu da düşünülebilir. Hazar Denizi'nin batı ve kuzeyindeki Orta Asya havzaları sıvı hidrokarbürlerden çok gaz bakımından zengin gibidir. Prekambriyen dizilerinde petrol yatakları bulunduğu halde Doğu Sibirya'dakiler henüz arama dönemindedir. Kuzey ve özellikle doğudaki kıtasal platolar henüz az ya da hiç bilinmemektedir ve karşı konulmaz umutlar sunmaktadır.

SSCB, araştırma olasılığı en yüksek bölgelere sahip ülkelerden birisidir. Fakat bu toprakların büyük bölümü, son derece güç coğrafya ve jeoloji koşullarında bulunur.

Eğer SSCB, Doğu Ülkeleri Ortak Pazarı (COMECON) na verdiği Yamburg (Sibirya'nın kuzey ucu) sahasındaki işletmeden gelen doğal gaz ürünlerini artırmayı umuyorsa bunun tersine Moskova, doğudaki bağlaşıklarına verdiği petrolü artırmamayı kararlaştırmıştır. Bu, SSCB nin petrol üretimi ve dışsatımı düzeyini tutturmada karşılaştığı sorunları dile getirmektedir.

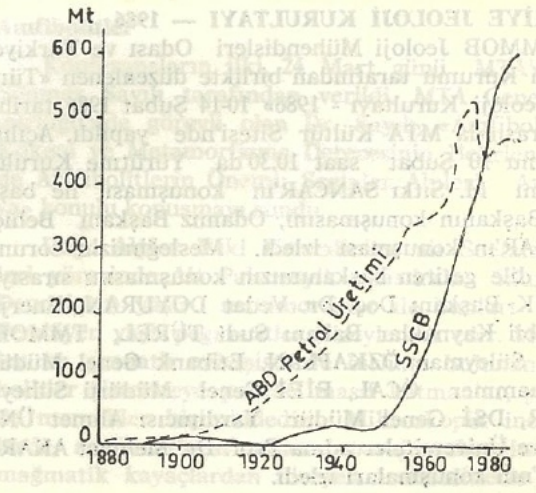

Sovyetlerin brüt üretimi, başlıca Sibirya bölgesinde yoğunlaşan ve 1977 den beri katlanmış olan yatırımlara karşın 1980 deki 603.2 milyon tondan 1984 de 613 milyon tona zayıfça yükselmiştir.

Kısa vadede üretim artışı, sovyetleri kuyuları çoğaltmaya ve var olan sahalardaki tükenme ritmini şiddetlendiren bakım, mekanikleşme, ve altyapı çalışmalarını boşlamaya götürmüştür. Sovyetler Birliği önümüzdeki yıllar boyunca güncel üretim düzeyini tutturmak için her beş yılda bir petrol yatırımları toplamını iki katına çıkarmak zorunda kalacaktır.

(Le Monde, 1985 ve Géochronique, 1985, No 16)

ÇEVRE

Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan «Çevre» dergisinin ilk sayısı Ocak 1986 da çıktı. Bir bilimsel ve teknik bülten niteliğindeki Çevre'nin yayım amaçlarını çevre konusunda bilgi alışverişini etkin bir biçimde sağlamak; bu konuda çalışanları araştırma ve yayın yapmaya özendirmek; Türkçe'nin mesleki yayın dili olarak geliştirilmesi ve yabancı sözcüklerden arındırılması çabasına katkıda bulunmak; uluslararası çalışmaların ülkemizde kolayca izlenebilmesini sağlamak oluşturmaktadır. Bültende yayımlanacak yazılar da özgün çalışma eleştirili derleme ya da çevre konusunda çeviri niteliği aramaktadır. Çevre'nin ilk sayısında, Çevre 85 Simpozyumu'nda sunulan bildirilere ilişkin makaleler yer almıştır. Bültenle ilgili yazışmalar şu adresle yapılabilir: İlker ÇETİN, Çevre Bülteni, Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü, Atatürk Bulvarı No 143, Bakanlıklar - Ankara.

KAYA MEKANİĞİ SİMPOZYUMU

Türk Ulusal Kaya Mekaniği Derneği (TUKMD) tarafından düzenlenen 1. Ulusal Kaya Mekaniği Simpozyumu 13-15 Ekim 1986 tarihleri arasında Ankara'da toplanacak.

Simpozyum, genelde «jeoteknik» kavramı içinde yer alan kaya mekaniği, zemin mekaniği ve mühendislik jeolojisi disiplinlerine ilişkin çalışmaları kapsayacaktır. Kayaların mekanik özellikleri, temel sorunları, yeraltı boşlukları, tünelcilik, madencilik, sondaj, şev duraylılığı, laboratuvar çalışmaları, model çalışmaları, ve jeoteknikle ilgili diğer çalışmalar simpozyumun ana konularını oluşturmaktadır.

Ayrıca, simpozyum sonrasında Urfa Tüneli ve Atatürk Barajı'na bir teknik gezi de düzenlenecektir.

ENERJİ KONGRESİ

Dünya Enerji Konferansı (WEC) Türk Milli Komitesi'nin düzenlediği Türkiye 4. Enerji Kongresi 17 - 21 Kasım 1986 tarihlerinde İzmir'de toplanacak. Enerji kongreleri ilki 1953, ikincisi 1968 ve üçüncüsü de 1978 yılında olmak üzere bugüne dek üç kez yapılmıştır.

Kongre'nin ana konularını petrol krizinden sonra Dünya enerji durumu, gelişmeler, Türkiye'ye etkileri; Türkiye'nin enerji kaynakları ve bu kaynakların değerlendirilmesinde kaydedilen gelişmeler; Türkiye'nin enerji alanındaki geleceğe dönük beklentileri, sorunları, çözüm önerileri; ve, enerji alanındaki gelişmelerin yönlendirilmesi oluşturmaktadır.

Kongrenin ardından Aliağa, Germencik, Soma ve Demirköprü yörelerine teknik turlar da düzenlenecektir.

TJK'dan Haberler

TÜRKİYE JEOLOJİ KURULTAYI — 1986

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası ve Türkiye Jeoloji Kurumu tarafından birlikte düzenlenen «Türkiye Jeoloji Kurultayı - 1986» 10-14 Şubat 1986 tarihleri arasında MTA Kültür Sitesi'nde yapıldı. Açılış oturumu 10 Şubat saat 10.30'da Yürütme Kurulu Başkanı M. Sıtkı SANCAR'ın konuşması ile başladı. Başkanın konuşmasını, Odamız Başkanı Behiç ÇONGAR'ın konuşması izledi. Mesleğimizin sorunlarını dile getiren başkanımızın konuşmasını sırasıyla; TJK Başkanı Doç. Dr. Vedat DOYURAN, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sudi TÜREL, TMMOB adına Süleyman ÖZKAPLAN, Etibank Genel Müdürü Muammer ÖCAL, EİEİ Genel Müdürü Süheyl ELBİR, DSİ Genel Müdür Yardımcısı Ahmet ÜNVER ve Üniversiteler adına Prof. Dr. Mehmet AKARTUNA'nın konuşmaları izledi.

Açılış oturumundaki konuşmaların ardından düzenlenen bir törenle 1986 yılı «Hamit Nafiz Pamir - Yerbilimleri Hizmet Ödülü» İstanbul Üniversitesi Müh. Fak. Jeoloji Müh. Bölümü'nden Prof. Dr. Mehmet Akartuna'ya verildi.

Ondört oturumda 69 bildirinin sunulup tartışıldığı Kurultayda «Doğal Afetler» konulu bir panel ve «3213 Sayılı Maden Yasası» konulu bir söyleşi yer aldı. Ayrıca iki film, bir slayt ve altı video gösterisi yapıldı. Kurultay süresince MTA Salonunda açık bulunan «Doğal Kaynaklar Sergisi» ve «Doğal Afetler Fotoğraf Sergisi» ilgiyle izlendi.

Kurultay'ın açılış günü gecesinde TJK'nın tüzük organlarından «Bilimsel Danışma Konseyi» toplantısı, MTA Genel Müdürlüğü'nün katkısıyla MTA salonlarında yapıldı. Toplantıya TJK Yönetim Kurulu ile Bilimsel ve Teknik Kurullar üyeleri, Kurum'un